

Onderwerp: standpunt Lentis|Jonx dd. maart 2025

Lentis|Jonx; een korte introductie

Lentis|Jonx (hierna: Jonx) is het netwerk in Noord-Nederland voor (hoog) gespecialiseerde GGZ behandelingen aan jeugdigen, hun gezinnen en aan mensen met autisme van alle leeftijden en van alle niveaus die een complexe zorgvraag hebben. We vormen een netwerk met de gezinnen die hulp vragen en hun omgeving. Ook vormen we een netwerk met de zorgpartners om ons heen. Deze partners zijn zowel partijen die preventieve zorg bieden, begeleidende zorg of specialistische zorg.

Jonx neemt de vraag van de jeugdige en het gezin als uitgangspunt en plaatst deze in de context van het gezin. Op basis daarvan, ontstaat een plan om de jeugdige en het gezin zoveel mogelijk perspectief te bieden en de zelfredzaamheid zoveel mogelijk te vergroten, herstellen of te bewerkstelligen.

Jonx is daarnaast een expert op het gebied van de genderzorg, complexe zorgvragen in combinatie met een autisme spectrum stoornis en het foetaal alcohol spectrum disorder (FASD). We delen onze kennis middels het bieden van consultatie en het bieden van opleidingen. Ook nemen we deel aan kennisnetwerken, doen we wetenschappelijk onderzoek en blijven we innoveren. We werken hierbij nauw samen met ervaringsdeskundigen.

Hoofdvraag

Wat is er nodig om te voorkomen dat kinderen en jongeren in de jeugdzorg terechtkomen (preventie) en hoe kan de basis jeugdhulp van WIJ Groningen hier samen met andere partijen een bijdrage aan leveren?

De huidige aanpak en visie

Jonx werkt altijd samen met anderen om ons heen. In eerste instantie werken we met het gezin en kijken we naar diens context. We onderzoeken samen wat de vraag van de client is en wie in de context hierin een rol heeft. Naast het gezin, kan dat een school, sport- of een andere organisatie zijn die betrokken is of van invloed kan zijn op het beantwoorden van de hulpvraag.

Jonx richt zich vooral op complexe GGZ vraagstukken en heeft zich de afgelopen jaren gericht op consultatie in het voorliggende veld, of meekijken in een casus. Daarnaast nemen we bijvoorbeeld deel aan KOPPeling, een programma dat gezinnen helpt bij het organiseren van steun vanuit het sociaal netwerk voor gezinstaken waar ouders (tijdelijk) niet aan toekomen vanwege hun psychische problemen.

In zijn algemeenheid onderschrijft Jonx het doel dat de basisjeugdhulp en/of andere partners in eerste instantie de hulpvraag van een gezin oppakken en dat Jonx pas invoegt wanneer dat echt nodig is. We zijn soms in het begin van een traject betrokken, maar het gebeurt ook dat we onderweg meekijken, of juist aan het eind van een traject in zicht komen. We willen een goed contact met onze zorgpartners hebben en goed van elkaar weten wat we kunnen bieden, zodat we weten hoe we een effectief en efficiënt traject kunnen inrichten voor de jeugdige en diens gezin. Dit betekent soms dat we zo vroeg mogelijk betrokken moeten worden en soms kunnen we volstaan met alleen het bieden van advies.

De samenwerking met ketenpartners is essentieel in het bieden van passende hulp aan jeugdigen en hun ouders. En in die samenwerking zoeken we altijd naar het meest passende maar ook het meest efficiënte traject. Wij stellen ons in het contact zo laagdrempelig mogelijk op, zodat we goed benaderbaar zijn en blijven voor diverse vragen van collega's. Dat doen we niet alleen in de stad Groningen, maar ook in de rest van de provincie en zo nodig daarbuiten. We dragen graag ons steentje bij als het gaat om samenwerking in het jeugdveld. Bijvoorbeeld in Spoed voor Jeugd, de transformatie van JeugdzorgPlus en het leveren OJG'ers aan huisartsen en sociale teams in de provincie.

Wensen en toekomstperspectieven

Jonx juicht het toe wanneer een gemeente een stevig en deskundig jeugdteam heeft. Onze wens is dat een basisjeugdhulp team deskundig is en stabiel. Voor een jeugdige en het gezin is het wenselijk dat er een vlotte, laagdrempelige toegang is, waar een goede analyse (gedeelde VA) gedaan wordt en snel de passende zorg ingezet kan worden. Als de vraag van de cliënt centraal staat en zorgvuldig wordt onderzocht, volgt de passende hulp vanzelf. We vinden het belangrijk dat de inhoud leidend is en dat als het nodig is om snel met specialistische zorg of met een combinatie van zorg te starten, dit ook gedaan moet worden. Snel de juiste zorg op de juiste plek, helpt bij het realiseren van een goed resultaat.

Uiteraard kan het zo zijn dat de zorg goed geboden kan worden vanuit een preventieve aanpak al dan niet met een advies vanuit de specialistische zorg. Om dit goed te kunnen inschatten, heb je veel deskundigheid nodig in het jeugdteam, de basisjeugdhulp. En je hebt voldoende capaciteit nodig binnen de basisjeugdhulp, zodat er snel en kundig gehandeld kan worden. Uiteraard ligt hier ook een uitdaging, immers voelen we de personeelsschaarste allemaal, daarom is elkaar weten te vinden essentieel.

Laagdrempelig gebruik maken van elkaars expertise en kennis is noodzakelijk om een traject snel in goede banen te kunnen leiden. Goed samenwerken na de aanmelding door een client aan het begin en goed investeren door het opstellen van een gedeelde verklarende analyse met de juiste mensen om tafel, helpt bij het maken van een goede start en we denken dat deze zal leiden tot een effectiever traject, waarbij alle betrokkenen goed samen werken met dezelfde vraag als uitgangspunt.

Uitdagingen en verbeteringen

Deskundigheid aan de voorkant vraagt om een investering en ook gezamenlijk optrekken door verschillende partijen bij de start van een traject vraagt om een investering. De investering betekent inzet van mensen die gezamenlijk met het gezin een analyse maken en de vraag van het gezin helder krijgen. Een 'zware' inzet aan de voorkant is niet gebruikelijk op dit moment, want we zien veel dat toegangsteams eerst kijken naar de lichtere zorg en vervolgens als het niet lukt, uitkomen bij de intensievere hulp. Jonx ervaart regelmatig dat de zorgvraag verergert is en was liever eerder betrokken geweest om erger te voorkomen. We worden er blij van wanneer we op tijd gevraagd worden om mee te denken. Dit betekent niet altijd dat we willen overnemen, maar wel dat we kunnen overpakken wanneer dat nodig is. Ook worden we blij wanneer iedereen zich

flexibel en bereidwillig opstelt en er geen kostbare tijd verloren gaat aan overleggen over wie waarvoor en wanneer aan zet is.

De schaarste aan personeel merken wij ook om ons heen, we proberen dan ook altijd de samenwerking op te zoeken en onze collega's binnen andere aanbieders te ondersteunen. Zo hebben we bijvoorbeeld vanuit de genderpoli diverse samenwerkingen met onder andere Accare, waarbij een behandelaar van ons de betrokken behandelaren van Accare ondersteunt door expertise te brengen en waar nodig aan te sluiten voor een gesprek met de cliënt. We proberen altijd te voorkomen dat iemand het wiel opnieuw moet uitvinden.

Visie en samenwerking

Jonx vindt preventieve zorg heel belangrijk voor jeugdigen en hun gezin. We willen het niet de kern van de jeugdzorg noemen, omdat we denken dat het belangrijk is om altijd naar de concrete vraag van het gezin te blijven kijken. Wanneer de aard van de vraag complex is en de preventieve fase voorbij, is het de verantwoordelijkheid van de zorg om dit te signaleren en adequaat te reageren. Preventie is op elk moment mogelijk en dus ook tijdens het ontvangen van de specialistische jeugdhulp blijft preventie belangrijk. Dit helpt wellicht om het gezin eerder te kunnen loslaten.

Jonx vindt dat preventie ingezet moet worden wanneer het kan en als er meer nodig is dan preventie, dat hulp op maat geboden wordt. Op tijd de juiste hulp inzetten, werkt ook preventief bijvoorbeeld voor andere kinderen in het gezin en voor bijkomende problematiek. Per gezin kan de juiste hulp er steeds verschillend uitzien. Als we met elkaar werken vanuit de vraag van de client en het gezin, kunnen we niet van tevoren weten wat we gaan inzetten. We hebben vertrouwen in elkaar nodig dat we het juiste doen, zodat het gezin weer zelfstandig verder kan. Jonx richt zich op de complexe vraag en voelt geen spanningsveld met de inzet op preventie. We achten preventie zeer van belang, maar zien het niet als de enige oplossing voor alle vragen.

Doelen en lange termijn

Over vijf jaar zien we een landschap voor ons, waarbij ouders en kinderen laagdrempelig met opvoedvragen terecht kunnen bij de basisjeugdhulp. De teams van de basisjeugdhulp zijn goed op orde wat betreft formatie, deskundigheid en zijn multidisciplinair samengesteld. De samenwerking tussen de basisjeugdhulp en de specialistische jeugdhulp is goed en vanzelfsprekend. Medewerkers weten elkaar goed te vinden voor advies en ondersteuning en weten ook wanneer ze kunnen op- en afschalen. Ze lopen als het nodig is samen op met elkaar en het gezin.

Voor het gezin is de basisjeugdhulp altijd het vaste aanspreekpunt en bij een terugval, kan er snel geschakeld worden met de specialistische jeugdhulp. De hulp die geboden wordt is kwalitatief hoog en niet langer dan nodig. We zijn met elkaar gericht op het weerbaar en zelfredzaam maken van gezinnen, maar houden tegelijkertijd oog voor kwetsbaarheid.

Voor ouders is het duidelijk dat ze met een vraag terecht kunnen bij de basisjeugdhulp en ze hebben vertrouwen dat er specialistische hulp ingezet wordt, als dat nodig is. Het doel is niet om korte trajecten in te zetten, maar om passende en kwalitatief goede trajecten in te zetten die aansluiten bij de vraag van het gezin. De zelfredzaamheid wordt dan automatisch versterkt en gezinnen kunnen met vertrouwen vooruit. Ze hebben

vertrouwen, doordat ze soms nog even een korte vraag mogen stellen. Ze hoeven dan niet weer door en heel traject van beschikkingen heen. De basisjeugdhulp teams kunnen heel goed samen met het gezin bepalen wat er nodig is om de zelfredzaamheid te herstellen of weer te verstevigen. We gaan steeds uit van een goede gedeelde verklarende analyse, waardoor het gezin sterk is in haar context.

Samenhang van ontwikkelingen

Jonx gaat ervan uit dat wanneer we de vraag van het gezin vanuit de context zien, de samenhang tussen verschillende ontwikkelingen helder worden en gelijktijdig aangepakt kunnen worden. Wanneer er sprake van armoede is en/of wantrouwen naar de overheid vanwege aardbevingsbeleid bijvoorbeeld, heeft het bieden van een therapie vaak weinig zin. De stress in een gezin zal eerst aangepakt moeten worden, voordat er gewerkt kan worden aan eventuele andere klachten. Door in het sociaal domein overstijgend problemen aan te pakken in het gezin, kan het ook zijn dat de vraag voor mentale hulp afneemt of dat de vraag verandert. Dit is ook de reden waarom het goed is om een gedeelde verklarende analyse te maken, want dan neem je alle levensgebieden van het gezin mee in de vraag en dan automatisch ook in de gezamenlijke en gedeelde aanpak.

Binnen Jonx proberen we goed in gesprek te blijven met gemeenten en sociale teams, zodat we een gezin als geheel kunnen zien en alle vragen die er leven aan kunnen pakken. We zouden het heel mooi vinden, wanneer de basisjeugdteams naast jeugdhulpkennis, ook kennis van het bredere sociale domein zouden hebben of een directe lijn naar de collega's die zich vooral met de problematiek van de volwassenen bezig houden. Een gezinsgerichte aanpak vraagt om samenwerking tussen verschillende onderdelen.